

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 355/09-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. Š. – D., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 3 a čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob/50/2009 zo 14. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. Š. – D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2009 doručená sťažnosť Ing. M. Š. – D., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 3 a čl. 20 ods. 4 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Cob/50/2009 zo 14. mája 2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení žalobcu v konaní o zaplatenie sumy 1 280,98 € na základe faktúry, ktorou si uplatňoval nároky podľa čl. IV bodu 15 zmluvy o prenájme nebytových priestorov z 27. decembra 2000. Konanie začalo podaním sťažovateľa zo 17. augusta 2001 a prebiehalo na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 Cb 256/2001. Relevantne právnou otázkou bola platnosť zmluvy o prenájme, a preto sa ňou okresný súd zaoberal ex offio. Rozsudkom z 10. februára 2006 okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol, pretože dospel k záveru, že nájomná zmluva je neplatná pre absenciu predchádzajúceho súhlasu mesta podľa § 3 ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a prenájme nebytových priestorov v znení zmien a doplnkov (ďalej len „zákon č. 116/1990 Zb.“). O podanom odvolaní sťažovateľa krajský súd pôvodne rozhodol v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cob 159/2008 rozsudkom, ktorý bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 23/2007 z 29. januára 2009 z dôvodu, že odvolací súd neskúmal vecnú správnosť rozhodnutia, neskúmal, či prvostupňový súd na správne zistený skutkový stav aplikoval správne právny predpis, a tiež, že odvolací súd nezohľadnil rozsah a dôvody odvolania. Krajský súd v rámci nového prerokovania odvolania rozhodol o veci rozsudkom sp. zn. 13 Cob/50/2009 zo 14. mája 2009 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazal žalobcu nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania.

Podľa sťažovateľa mali všeobecné sudy zohľadniť zmenu zákona č. 116/1990 Zb. vykonanú zákonom č. 350/2004 Z. z., ktorým došlo k vypusteniu druhej a tretej vety v § 3 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb., a v dôsledku ktorej sa už nevyžaduje súhlas mesta alebo obce k uzavretiu zmluvy o nájme nebytových priestorov určených na prevádzkovanie obchodu a služieb. V záujme rovnosti účastníkov právneho vzťahu a v záujme zamedzenia obmedzovania vlastníckeho práva mali všeobecné sudy aplikovať nové znenie zákona

č. 116/1990 Zb., pretože odopretie účinkov nájomnej zmluvy prospelo len jednej zo zmluvných strán, a to tej, ktorá sama zmluvu porušila.

Sťažovateľ ďalej uvádza:

„Zákon č. 350/2004 Z. z., ktorým sa mení zák. č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení zák. č. 403/1990 Zb., zák. č. 529/1990 Zb. a zák. č. 540/1991 Zb. bol prijatý 27. 05. 2004 a účinnosť nadobudol dňa 01. 07. 2004. Vypustil ust. § 3 ods. 2 veta druhá a tretia (ukladajúca povinnosť predchádzajúceho súhlasu národného výboru, resp. obce, a fikcia súhlasu tohto orgánu v prípade, že v lehote tam, uvedenej sa príslušný orgán nevyjadril) a zmenil ust. § 3 ods. 4 stanovujúceho naďalej neplatnosť zmluvy, pokiaľ neobsahuje náležitosti podľa odseku 3 (v novom znení). Súčasne podľa čl. III vypustil § 1 zákon SNR č. 500/1991 Zb. o pôsobnosti obcí vo veciach nájmu a podnájmu nebytových priestorov v znení zákona Národne rady Slovenskej republiky č. 98/1993 Z. z. V podstate to znamená, že obce stratili kompetencie pre udeľovanie súhlasu v prípadoch uvedených v § 1 zák. č. 500/1991 Zb. a nemohli konať ani v prebiehajúcich konaniach, ktoré začali pred účinnosťou zák. č. 350/2004 Z. z.

Pokiaľ teda súd rozhodujúci za tohto nového právneho stavu má za povinnosť posúdiť či je na mieste poskytnúť ochranu žalovanej strane, ktorá sa opiera o tvrdenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu a to pre absenciu náležitosti, ktorá už v medziobdobí prestala byť podmienkou platnosti úkonu, mal by z tejto okolnosti vyvodiť príslušné dôsledky tak pre úvahu o udržateľnosti striktného záveru podľa § 39 Obč. zák. (vo vzťahu k skôr platnému § 3 ods. 2, ods. 4 zák. č. 116/1990 Zb.), tak pre úvahu o rovnosti práv účastníkov sporu. Zákonné obmedzenia základných práv musia platiť rovnako pre všetky prípady, (čl. 13 ods. 3 Ústavy SR, čl. 4 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd – ďalej len Listina). Ak po dátume 01. 07. 2004 (nadobudnutie účinnosti zák. č. 350/2004 Z. z.) došlo dokonca slovami zákona (čl. III zák. č. 350/2004 Z. z.) fakticky k dôsledku zastavenia doposiaľ začatých konaní o udelení súhlasu obce na uzavretie zmluvy o nájme nebytového priestoru podľa osobitného predpisu (zák. č. 116/1990 Zb. v pôvodnom znení), odpadla požiadavka tohto predchádzajúceho súhlasu obce s uzavretím nájomných zmlúv a tieto nadobudli účinnosť a platnosť (za splnenie ostatných predpokladov – podmienok platnosti uvedených v § 3 zák. č. 116/1991 Zb. v znení po 01. 07. 2004).

Vzniknutá situácia tak fakticky vytvára nerovnosť medzi účastníkmi zmlúv uzatvorených pred 01. 07. 2004, ktorým predchádzajúci súhlas chýbal a medzi účastníkmi zmlúv uzatvorených po 01. 07. 2004. K odstráneniu tohto nerovnakého postavenia bol preto súd oprávnený a povinný (§ 2 ods. 3 zák. č. 385/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov) prihliadnúť aj tak, že žalobe bol povinný vyhovieť.“

Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné právo sťažovateľa Ing. M. Š. D., s miestom podnikania Ž., základné práva priznané čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu o ochrane ľudských práv a základných slobôd č. 1, v spojení s článkami 12 ods. 1, 13 ods. 3, 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 13 Cob/50/2009-197 zo 14. 05. 2009 porušené boli.

2/ Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13 Cob/50/2009-197 zo 14. 05. 2009 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3/ Sťažovateľovi Ing. M. Š. D., s miestom podnikania Ž., priznáva finančné zadostučinenie vo výške 5.000,- EUR (päťtisíc eur), ktoré je Krajský súd v Žiline povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Krajský súd v Žiline je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania sťažovateľovi, na účet právneho zástupcu JUDr. T. P. tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu SR.“

Ústavný súd podľa ustanovenia § 31 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zaslal krajskému súdu sťažnosť na vyjadrenie so žiadosťou predložiť predmetný spis. Predsedníčka senátu krajského súdu vo vyjadrení sp. zn. Spr. 489/2009 doručenom ústavnému súdu 14. septembra 2009 k veci okrem iného uviedla:

«Dovolím si uviesť, že postupom a rozhodnutím okresného a krajského súdu nedošlo k porušeniu základných práv, o ktorých tvrdí sťažovateľ, priznaných čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 3, čl. 20 ods. 1, 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1, čl. 4 ods. 3, čl. 11

ods. 1, 4 Listiny základných práv a slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z dôvodu, že žalobca – sťažovateľ sa domáhal proti žalovanej zaplataenia pôvodne sumy 38 590,80 Sk a náhrady trov konania podľa faktúry č. 400769/2001, a to na podklade čl. IV. bod 15 Zmluvy o prenájme nebytových priestorov zo dňa 27. 12. 2000. Z dôvodu uplatnenia nároku podľa Zmluvy o prenájme nebytových priestorov zo dňa 27. 12. 2000 bolo nevyhnutné posúdiť tento právny úkon, či je platným právnym úkonom, a to podľa právneho stavu platného k dátumu tohto hmotnoprávneho úkonu, t. z. k dátumu 27. 12. 2000. K tomuto dátumu v zmysle § 3 ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona jeho druhej vety „miestnosti určené na prevádzkovanie obchodu a služieb možno prenajímať iba po predchádzajúcom súhlase národného výboru.“ Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 116/1990 Zb. v znení k dátumu uzavretia Zmluvy o prenájme nebytových priestorov zo dňa 27. 12. 2000 sa vyžadovalo, že zmluva musí mať písomnú formu, vymedzený predmet, účel nájmu, výšku a splatnosť nájomného, ako aj spôsob jeho platenia. Účelom nájmu bolo zriadenie maloobchodnej prevádzky, t. z. išlo o prevádzkovanie obchodu a na takto vymedzený písomný účel, čo vyžaduje zákon č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 116/1990 Zb.“), sa vyžadoval predchádzajúci súhlas mesta (obce) s tým, že ak takýto predchádzajúci súhlas nebol, tak zmluva je neplatná podľa § 3 ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb. v znení k dátumu uzavretej zmluvy z 27. 12. 2000. Krajský súd ako súd odvolací postupoval preto v súlade so znením zákona č. 116/1990 Zb. k dátumu uzavretej zmluvy k 27. 12. 2000, aplikoval zákon a pokiaľ účelom zmluvy bola maloobchodná prevádzka, tak pri aplikácii zákona, pokiaľ nebol udelený predchádzajúci súhlas mesta (obce), krajský súd pri rozhodovaní prihliadol na zákonný dôsledok vyplývajúci z titulu absencie tohto predchádzajúceho súhlasu, čo malo za následok neplatnosť zmluvy z 27. 12. 2000, pre ktorú neplatnosť zmluvy potom bolo potvrdené rozhodnutie okresného súdu, ktorým bola žaloba žalobcu – sťažovateľa zamietnutá.

Krajský súd v Žiline postupoval aj podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, keď sudcovia pri výkone svojej funkcie sú viazaní zákonom, v danom prípade zákonom č. 116/1990 Zb., ktorý bol aplikovaný v znení k dátumu posudzovanej zmluvy z 27. 12. 2000 v spojení aj s Ústavou SR. K dátumu tejto zmluvy preto predchádzajúci súhlas mesta alebo

obce nemožno zeliminovať len na samotný administratívny akt, ale išlo o zákonom stanovenú podmienku, náležitosť k platnosti právneho úkonu. Nebolo možné použiť retroaktivitu, t. z. že právny úkon z 27. 12. 2000, podľa ktorého žalobca – sťažovateľ uplatňoval svoje nároky, hodnotiť podľa právneho stavu prijatého zákonom č. 350/2004 Z. z. z 27. mája 2004, účinným až od 2. 7. 2004. Už aj v záujme právnej istoty samotných účastníkov zmluvného vzťahu je nevyhnutné úkon vždy posudzovať podľa právneho stavu platného k dátumu tohto hmotnoprávneho úkonu a takýto postup bol aj zo strany krajského súdu, keďže zákon neupravoval niečo iné. V konečnom dôsledku retroaktivitu nepripúšťa ani Ústava Slovenskej republiky s poukazom na čl. 1 ods. 1, z ktorého vyplýva, že Slovenská republika je právny štát. Aj súkromnoprávne vzťahy musia byť kreované v súlade so zákonom a zodpovedať zákonným podmienkam a pokiaľ tomu tak nie je, v rámci vyvolaných súdnych sporov a súdnych rozhodnutí, je nevyhnutné k tomu prihliadnuť. Rozhodovaním Krajského súdu Žilina nebola zvolená svojvôľa tak, ako to uvádza žalobca – sťažovateľ, ale bol aplikovaný zákon č. 116/1990 Zb. v znení k dátumu hodnotenej Zmluvy o prenájme nebytových priestorov zo dňa 27. 12. 2000. Nemožno takýto postup hodnotiť ako formalistický, arbitrárny prístup krajského súdu, keďže v rámci súdnych rozhodnutí je požiadavka zákonnosti, ktorá práve súdnym rozhodnutím musí byť dodržiavaná.»

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 20 a § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde, pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Ak ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Podstatou námietok sťažovateľa je odlišné právne posúdenie v danej veci relevantných skutočností odvolacím súdom v konaní o opravnom prostriedku oproti právnemu názoru, ktorý zastáva sťažovateľ.

Ústavný súd v tomto konaní preto skúmal, či rozsudok krajského súdu sp. zn. 13 Cob/50/2009 zo 14. mája 2009 vydaný v odvolacom konaní je z ústavného hľadiska udržateľný a akceptovateľný.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva:

«Odvolací súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku sa oboznámil s pripojenými zbernými spismi krajského súdu sp. zn. 20 Cob/164/2003, 20 Cob/274/2003. Odvolací súd konštatuje, že okresný súd správne vyhodnotil zmluvu o prenájme nebytových priestorov uzavretú dňa 27. 12. 2000 medzi žalobcom a žalovanou ako absolútne neplatný právny úkon. Právny úkon zmluvy o prenájme nebytových priestorov zo dňa 27. 12. 2000 (č. l. 4 až 7 spisu), na základe ktorého žalobca uplatnil svoj nárok, a to s poukazom na čl. IV. bodu 15 bol vyhodnocovaný už v samostatne prebiehajúcim konaní pred Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 11 Cb 215/01 a pred krajským súdom pod sp. zn. 20 Cob 164/03. V tomto samostatnom konaní Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 20 Cob 164/03 zo dňa 30. 10. 2003 v rámci podanej žaloby o plnenie doručenej na Okresný súd v Žiline dňa 2. 7. 2001 skonštatoval, že zmluva z 27. 12. 2000 uzavretá medzi žalobcom a žalovanou je absolútne neplatný právny úkon pre neudelenie predchádzajúceho súhlasu podľa § 3 ods. 2 v spojení s ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb. V predmetnom rozhodnutí krajský súd vyslovil právny názor, že pri udeľovaní, resp. neudeľovaní predchádzajúceho súhlasu je nevyhnutné vychádzať zo zmluvne vymedzeného účelu nájmu, ktorý je jednou z náležitostí zmluvy, pre absenciu ktorej by takáto zmluva bola podľa § 3 ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb. neplatná. Tento vyslovený právny názor bol riešený aj v dovolacom konaní, keď Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 4 Obdo 12/04 zo dňa 25. 11. 2004

sa stotožnil s vysloveným právnym názorom Krajského súdu v Žiline, pretože skonštatoval, „že pre postup podľa § 3 ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb. je rozhodujúce zmluvné vymedzenie účelu nájmu.“ Na základe tohto právneho názoru, ktorý bol uvedený v rámci dovolacieho konania Najvyšším súdom Slovenskej republiky potom nebol relevantný odvolací dôvod, že pre udelenie predchádzajúceho súhlasu by malo byť rozhodné stavebné určenie prenajatého nebytového priestoru a nie zmluvne vymedzený účel nájmu. Ak k otázke platnosti alebo neplatnosti zmluvy z 27. 12. 2000 z titulu absencie predchádzajúceho súhlasu už prebehlo nielen odvolacie, ale aj dovolacie konanie, kde bola vyriešená táto právna otázka, tak potom procesný postup okresného súdu bol správny, keď pokračoval v konaní. Konštatuje sa, že k vade konania pred súdom prvého stupňa nedošlo a v konečnom dôsledku krajský súd k prípadným vadám konania pred súdom prvého stupňa prihliada, len ak tieto mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 212 ods. 3 O. s. p. Odvolací súd uvádza, že nedošlo k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci. pretože ak zmluva z 27. 12. 2000 je absolútne neplatným právnym úkonom, tak úspešne sa žalobca z tohto neplatného právneho úkonu nemôže domáhať zaplatenia 1 280,98 Eur.»

Porušenie základných práv a slobôd vidí sťažovateľ v tom, že mu nebol súdom priznaný uplatňovaný nárok na zaplatenie požadovanej sumy z dôvodu právneho názoru všeobecných súdov, že nájomná zmluva z 27. decembra 2000 je absolútne neplatná pre absenciu súhlasu na prenájom nebytového priestoru na účel prevádzkovania obchodu od Mesta Ž. Sťažovateľ tvrdí, že všeobecné súdy mali otázku platnosti daného právneho úkonu posudzovať podľa neskoršej právnej úpravy, pretože podľa neho „*Neexistuje ale rozumný dôvod, prečo by mal byť pre obdobie pred uvedenou novelizáciou tolerovaný taký právny stav, ktorý umožňoval obmedziť vlastníkovu vôľu k prenechaniu predmetu vlastníctva do nájmu úradným súhlasom.*“. V záujme rovnosti účastníkov predmetného právneho vzťahu nie je podľa sťažovateľa dôvod na aplikáciu právnej normy platnej a účinnej v čase vzniku daného právneho vzťahu. Formalistickým chápaním otázky platnosti právneho úkonu preukázal odvolací súd podľa sťažovateľa svojvôľu, ktorou porušil ním označené práva.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 13 ods. 3 ústavy zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom aj na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva, každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd v posudzovanom prípade zisťoval, či nejde o návrh zjavne neopodstatnený. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva

v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, pretože zo skutočností ním uvedených a z rozsudku krajského súdu nevyplýva, že by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie označených základných práv alebo slobôd.

Podľa § 3 ods. 2 a 4 zákona č. 116/1990 Zb. v znení platnom a účinnom k podpisu nájomnej zmluvy nebytové priestory sa prenajímajú na účely, na ktoré sú stavebne určené. Miestnosti určené na prevádzkovanie obchodu a služieb možno prenajímať iba po predchádzajúcom súhlase národného výboru. Pokiaľ národný výbor do 15 dní od prijatia žiadosti o veci nerozhodne, predpokladá sa, že súhlas bol udelený. Pokiaľ sa zmluva uzavrie bez súhlasu národného výboru podľa odseku 2 alebo neobsahuje náležitosti podľa odseku 3, je neplatná.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ústavný súd zistil, že všeobecné súdy neporušili základné práva sťažovateľa. Z dôvodu absencie predchádzajúceho súhlasu Mesta Ž. na prenájom predmetného nebytového priestoru je zmluva o nájme nebytového priestoru absolútne neplatná. A keďže je zmluva, ktorá predstavuje základný záväzkoprávny vzťah, neplatná, tak nie je možné uplatňovať ani nároky z tejto nájomnej zmluvy. Zákonodarca stanovil základné pravidlo (požiadavku platnosti právneho úkonu) kategorickou normou, ktorá neponecháva možnosť odchyliť sa od povinnosti v nej stanovenej a ktorá stanovuje limity zmluvnej autonómie účastníkov súkromnoprávneho vzťahu. Sťažovateľ tvrdí, že všeobecné súdy mali posudzovať otázku platnosti právneho úkonu podľa neskoršej právnej normy. Domáha sa v podstate uplatnenia tzv. nepravnej

retroaktivity a právneho posúdenia jeho veci v súvislosti so zmenami právneho predpisu. S účinnosťou nových zákonov však možno meniť len rozsah určitých práv a povinností, t. j. ich obsah, kým otázka vzniku a platnosti právnych vzťahov sa pri zmene právnej úpravy musí vždy posudzovať podľa právnej normy platnej a účinnej v čase ich vzniku. Stret princípu právnej istoty a rovnosti pred zákonom sa pri zmene právnej úpravy teda rieši tak, že pri posudzovaní platnosti právneho vzťahu sa uplatňuje princíp právnej istoty a v prípade posúdenia jeho obsahu princíp rovnosti a rovnoprávnosti účastníkov právneho vzťahu.

K veci je zároveň potrebné uviesť, že bolo nepochybne v právomoci krajského súdu príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka a zákona č. 116/1990 Zb. (o zákonných dôvodoch absolútnej neplatnosti právnych úkonov) vyložiť. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil a uviedol skutkové zistenia, o ktoré oprel svoje rozhodnutie, akými úvahami sa pri tom spravoval, ako aj ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 39), podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil.

Krajský súd sa pri rozhodovaní o odvolaní proti prvostupňovému rozsudku podrobne zaoberal dôvodmi absolútnej neplatnosti nájomnej zmluvy z nedostatku zákonom ustanovených náležitostí a dospel k záveru, že niet zákonom ustanovenej možnosti posúdiť uvedený právny úkon ako platný.

Na základe uvedeného podľa názoru ústavného súdu nejestvuje príčinná súvislosť medzi označenými základnými právami sťažovateľa a rozhodnutím krajského súdu pri rozhodovaní v danej veci, ktorá by umožňovala vysloviť záver o porušení sťažovateľom označených práv. Skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia a nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že porušenie práva priznaného týmto článkom ústavy

a dodatkového protokolu nemôže samo osebe nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc (I. ÚS 44/03). O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07).

Ústavný súd dospel k záveru, že označený rozsudok krajského súdu, ako aj dôvody uvádzané sťažovateľom v sťažnosti neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení ústavnoprocených princípov podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy, a teda ani základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd je toho názoru, že v tomto prípade rozhodol krajský súd ústavne konformným spôsobom a podnet sťažovateľa posúdil ako zjavne neopodstatnený.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2009